

підтримки міжнародних партнерів здійснено оцінку економічного та інноваційного потенціалів регіонів України, зокрема, Запорізької області. Результати цих змін відображено в «Стратегії регіонального розвитку Запорізької області на період до 2027 року» [5].

[1] Вишневецький О.С. Смарт-спеціалізація з позицій провідних шкіл економічної теорії. Вісник економічної науки України. 2022, №1. С. 3-8.

[2] Завадських Г. М. Вплив децентралізації на соціально-економічний розвиток ОТГ Запорізької області. Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки). 2021, №1 (43). С.36-45.

[3] Носирев О. О. Структурні перебудови промислової політики повоєнного відновлення економіки. *Mechanism of an Economic Regulation*, (3-4(97-98), 90-97.

[4] Олешко А. А., Шацька З. Я., Ровнягін О. В. Smart-спеціалізація України в перспективі післявоєнного відновлення економіки. *Ефективна економіка*. 2022. № 5.

[5] Zavadskykh Hanna, Tebenko Vita. SMART-SPECIALIZATION AS A TOOL OF INNOVATIVE DEVELOPMENT OF THE REGIONAL ECONOMY (ON THE EXAMPLE OF ZAPOROIZHZHIA OBLAST). The IV International Scientific and Practical Conference «The latest implementation of technologies in education», November 21 – 23, Munich, Germany, P.61-65.

УДК 658.012

ОСНОВНІ АСПЕКТИ ПРОЦЕСУ БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

BASIC ASPECTS OF THE BUSINESS PLANNING PROCESS AT ENTERPRISES

А.С. Зайцева канд. екон. наук.¹, Е.О. Федотова²

¹ *ХНУ імені В.Н. Каразіна (м. Харків)*

² *Український державний університет залізничного транспорту (м. Харків)*

A.S. Zaitseva PhD (Econ.)¹, E.O. Fedotova²

¹ *KhNU named after V.N. Karazina (Kharkiv)*

² *Ukrainian State University of Railway Transport (Kharkiv)*

Впровадження процесу бізнес-планування в організаціях, компаніях, її підрозділах має на меті отримання якісного та успішного результату, для цього необхідно використання певних методів та повинні бути наявні чотири обов'язкові елементи процесу бізнес - планування, елементи взаємопов'язані один з одним і в цілому утворюють інфраструктуру процесу бізнес-планування.

Перед розробкою бізнес-плану та початком бізнес-планування у діяльності компанії, передумовою цього є виникнення ряду причин, що є спонукальними, до таких причин зазвичай відносять:

- перерозгляд процесів, що відбуваються у компанії, аналіз нових ідей, об'єктивне, критичне і неупереджений погляд на бізнес з усіх його сторін;
- удосконалення робочого інструменту, який при використанні може допомогти оперативно контролювати процеси у компанії;
- виникнення проблем, котрі стають перепонами доведення ідей свого бізнесу до реалізації.

Спонукальних причин існує більше, але наведені є найрозповсюдженішими, проте якою б не була причина, процес бізнес-планування має окреслити вектори розвитку компанії і відповідати на три ключові питання: Яким є поточний стан бізнесу? Яким він має стати у перспективі? Як найефективніше досягти бажаного стану?

Відповідь на перше питання міститься у інформації: оцінка факторів зовнішнього середовища, оцінка факторів внутрішнього середовища, оцінка досягнутих результатів. Для відповіді на друге питання необхідно визначити стратегію (місію), цілі, завдання, визначити конкурентні переваги. Для відповіді третє запитання необхідно визначити ресурси, управління, маркетинг і т.д. Правильно організований процес бізнес-планування дозволить досягти загальну стратегічну мету планування, посилити фінансово-економічну бік діяльності організації, сприяти успішному її розвитку.

Для зіставлення бізнес-плану, а далі впровадження зазначених цілей в життя, використовують певні методи.

У сучасних умовах практично будь-який показник може бути запланований за допомогою економіко-математичних методів. Застосування групи методів сприяє усуненню суб'єктивізму у плануванні та дозволяє підвищити науковий рівень обґрунтованості плану. Однак застосування економіко-математичних методів вимагає точного математичного опису економічного завдання та часто експертної оцінки одержаних даних. Однак не завжди економіко-математичні методи дозволяють отримати дані, і використовують також інші методи. [1, 2]

Нормативний метод (метод техніко-економічних розрахунків), в основі методу лежить використання різних норм та нормативів витрати праці, матеріальних, паливно-енергетичних ресурсів для визначення планових показників. Даний метод має одне із завдань – обґрунтувати кількісне значення планових показників чи представлення техніко-економічних розрахунків.

Важливу роль у бізнес-плануванні відіграють методи планування. Слід зазначити, що якщо всі показники щодо об'єкта, що досліджується, об'єднати, можна сказати, що вийде система показників. Система показників досліджуваного об'єкта – це сукупність взаємозалежних характеристик об'єкта, причому ці характеристики можуть бути

взаємопов'язані та взаємозалежні з економічних, технологічних чи організаційних напрямів. [3, 4]

Від якості отриманих показників та від правильності їх розрахунку буде надалі залежати процес планування господарської діяльності підприємства.

[1] Апело Ю. Стартап, скейлап, скрюап. 42 інструменти для прискорення Lean- та Agile-розвитку бізнесу. – Фабула, 2021. – 240 с.

[2] Бізнес-планування : навч. посіб. / Т. Г. Васильців, Я. Д. Качмарик, В. І. Блонська, Р. Л. Лупак. – К. : Знання, 2013. – 173 с.12.

[3] Тімар І.В. Особливості формування іміджу вітчизняних підприємств сфери послуг / І.В. Тімар // Збірник наукових праць Міжнародної науково-практичної конференції «Економіка і менеджмент – 2015: перспективи інтеграції та інноваційного розвитку» (23-24 квітня 2015 року) Т. 9. – Дніпропетровськ: Вид. Біла К.О. – 2015. – С. 20-23.

[4] Government's Role in the Economy. URL: <http://www.let.rug.nl/usa/outlines/economy-1991/howthe-united-states-economy-works/governments-role-in-the-economy.php>.

УДК 658.12

ОСНОВИ КЛАСИФІКАЦІЇ БІЗНЕС-ПЛАНІВ НА ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

BASICS OF CLASSIFICATION OF BUSINESS PLANS AT DOMESTIC ENTERPRISES

А. С. Зайцева канд. економ. наук.¹, Ж. О. Чайка²

¹ *ХНУ імені В.Н. Каразіна (м. Харків)*

² *Український державний університет залізничного транспорту (м. Харків)*

A. S. Zaitseva PhD (Econ.)¹, J. O. Chajka²

¹ *KhNU named after V.N. Karazina (Kharkiv)*

² *Ukrainian State University of Railway Transport (Kharkiv)*

В сучасних умовах у практиці господарської діяльності можна зустріти велику кількість різновидів бізнес-планів. Всі вони будуть відрізнятися один від одного за різними ознаками: за формою, за об'єктами бізнесу, за змістом, за метою, по структурі. Узагальнюючи існуючі види, у таблиці 1 наведено класифікацію видів бізнес-планів.